

\ Raadsvoorstel

Zaak 406051

Onderwerp:	Vaststelling Transitievisie warmte 2.0
Openbaarheid:	Openbaar
Portefeuillehouder:	Wethouder Braun
Datum Raad:	14 december 2023

\ Samenvatting

Om afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs (2015) te behalen zijn in het nationaal Klimaatakkoord (2019) doelen gesteld. In dit akkoord is bepaald dat gemeenten de regie hebben bij de warmtetransitie. Gemeenten moeten strategische keuzes maken en deze vastleggen in een Transitievisie warmte (TVW). In 2021 is de TVW 1.0 van de gemeente Voerendaal vastgesteld. Dit document gaf een eerste doorkijk en stelde kaders. Om meer richting te geven aan de aanpak van het energiezuinig en aardgasvrij verwarmen van de gebouwde omgeving is de TVW 2.0 opgesteld. In de TVW 2.0 wordt duidelijke handelingsperspectief geboden en de basis gelegd voor de uitwerking van concrete uitvoeringsplannen.

Via dit voorstel wordt de uitgewerkte TVW 2.0 definitief ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.

\ Conceptbesluit

- In te stemmen met het gestelde beleid in de Transitievisie warmte 2.0.

\ Grondslag

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten elke vijf jaar een Transitievisie warmte vaststellen. Daarin staan voorstellen voor duurzaam aardgasvrij verwarmen en koken. De Transitievisie Warmte geeft richting in de aanpak.

De eerste Transitievisies warmte zijn in 2021 en 2022 vastgesteld door gemeenten. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat eind 2026 de tweede versie van de transitievisies gereed zullen zijn. Voerendaal levert eind 2023 versneld zijn tweede versie op, met als voornaamste reden dat de uitgangspunten in de eerste versie verdieping vereisten om concrete acties te kunnen uitwerken.

\ Aanleiding

In het Nationaal Klimaatakkoord is afgesproken dat alle gemeenten werken naar een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050. Voerendaal heeft daarop, samen met de Parkstad-gemeenten, de ambitie uitgesproken om in 2040 energieneutraal te zijn. Het Rijk heeft als eerste ambitie vastgesteld dat elke gemeente in 2030 het gasverbruik met 20% moet hebben gereduceerd ten opzichte van 2020 (2020 is door het Rijk aangewezen als referentiejaar). Voor Voerendaal geldt dat er daarom 1,9 miljoen kuub bespaard moet worden in tien jaar tijd (van 9,4 naar 7,5 miljoen kuub). Doorkijkend naar 2040, het jaar waarin Parkstad energieneutraal wilt zijn, zal de periode tot 2030 mede in het teken staan van voorbereidingen om ná 2030 in een versnelling te komen.

In deze Transitievisie warmte 2.0 (TVW) is onderzocht wat voor Voerendaal de meest werkzame, betaalbare, duurzame en energieneutrale warmteoplossing is. Dit is gedaan aan de hand van een potentiëstudie, een stakeholdersanalyse, een bewonersenquête, technisch onderzoek en geanalyseerde data. Dit heeft uitgewezen dat Voerendaal niet geschikt is voor een warmtenet en dat duurzame alternatieven zoals groen gas, waterstof en aquathermie nog onvoldoende zijn doorontwikkeld, niet rendabel zijn en/of niet geschikt zijn voor de verwarming van de gebouwde omgeving. Voerendaal zet daarom in op de individuele oplossing: De warmtepomp.

De twee gestelde ambities (reductie in 2030, energieneutraal in 2040) sluiten mooi bij

elkaar aan: Het isoleren van woningen en het plaatsen van een hybride warmtepomp leidt in eerste instantie tot een reductie van het gasverbruik. Ná de hybride warmtepomp kan, met de juiste voorbereidingen een all-electric warmtepomp worden geïnstalleerd. Uiteraard kan, waar mogelijk, de hybride stap direct worden overgeslagen.

De gemeente Voerendaal zet in op drie actielijnen:

- Gemeentebrede aanpak: De gemeente is de regisseur van de warmtetransitie. De gemeente kán en wíl de inwoners niet dwingen om van het gas af te gaan. Daarom stelt de gemeente zich motiverend, faciliterend en ondersteunend op. Het heeft daarbij een breed pakket aan instrumenten, zoals de prestatieafspraken met woningcorporaties, het uitfaseren van energielabels E, F en G, isolatiemaatregelen en een actieve kennisoverdracht. Deze aanpak werkt bottom-up: Inwoners moeten zelf aan de slag. Hiervoor werkt de gemeente Voerendaal nauw samen met de WoonWijzerWinkel. Dit is het energieloket van de Parkstad-gemeenten, waar burgers en bedrijven terecht kunnen voor advisering over isolatie, warmte, energiescans, subsidies, leningen en meer. De WoonWijzerWinkel ondersteunt daarnaast concreet bij het opvragen van offertes en het (laten) uitvoeren van verduurzamingsmaatregelen.
- Clustergerichte focus: Wanneer inwoners aan de slag gaan zullen verschillende clusters ontstaan en in beeld worden gebracht. Speciale aandacht is er voor de vooruitgeschoven clusters (gebiedsontwikkeling, energiearmoede, doe-het-zelvers, sociale huurwoningen en meer). Daarnaast vormen inwoners zelf clusters op het moment dat bijvoorbeeld inwoners van hetzelfde type woning zich samenvakken of een buurtinitiatief een buurtwarmtepomp wilt installeren. De gemeente beoordeelt en begeleidt deze clusters.
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed. De gemeente wíl zelf het goede voorbeeld geven en zet in op de verduurzaming van zijn eigen vastgoed. De ambitie en doelen worden in 2024 bepaald door de gemeenteraad.

In 2024 zal de gemeente informatieavonden organiseren. Deze avonden staan in het teken van draagvlak, eigenaarschap en het activeren van inwoners en buurten, maar zullen ook ingaan op hetgeen dat de gemeente de inwoner kan bieden.

\ Doel

Doel van de TVW 2.0 is uitvoering geven aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving, middels de volgende subdoelen:

- Vastleggen van de kaders en uitgangspunten van de warmtetransitie en handelingsperspectief bieden aan inwoners. Hierdoor ontstaat duidelijkheid waarmee de gemeente de komende jaren aan de slag gaat en wat het kansrijke duurzame alternatief voor aardgaswarmte is;
- Uutfaseren van woningen met energielabels E, F en G tot en met 2030;
- De warmtetransitie moet betaalbaar zijn voor elke inwoner, de transitie richt zich daarom op een brede inclusiviteit waarbij de gemeente ondersteund wordt door het energieloket, belegd bij de WoonWijzerWinkel;
- Structureel aanpakken van energiearmoede door het verbeteren van de energieprestatie van woningen;
- Het invullen van de voorbeeldrol van de gemeente door het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed.

\ Argumenten en kanttekeningen

Argumenten:

1. Duidelijkheid over het reduceren van het aardgasgebruik. Door deze visie vast te stellen wordt er richting inwoners en andere gebouw-eigenaren duidelijkheid

- gegeven om te verduurzamen: Isoleren en een (hybride)warmtepomp;
2. Duidelijkheid: geen warmtenet. Door deze visie vast te stellen wordt uitgesproken dat Voerendaal niet geschikt is voor een warmtenet;
 3. Duidelijkheid over de infrastructuur. Doordat we duidelijkheid bieden in de manier van verduurzaming geven we ook duidelijkheid voor de benodigde infrastructuur;
 4. Duidelijkheid in verwachtingen. De visie beschrijft de regierol van de gemeente, waarbij de gemeente inwoners motiveert, faciliteert en ondersteunt;
 5. Afspraak uit Transitievisie Warmte 1.0: Bij het vaststellen van de TVW 1.0 in december 2021 is afgesproken om deze breder uit te werken in een TWV 2.0;
 6. Draagvlak en eigenaarschap: De TVW 2.0 zorgt voor draagvlak en eigenaarschap onder de inwoners. De transitie vindt bottom-up plaats: De inwoners gaan aan slag, de gemeente is de regisseur;
 7. Brede visie, gebaseerd op onderzoeken: Deze visie is opgesteld aan de hand van een potentiëstudie, een stakeholdersanalyse, een bewonersenquête, technisch onderzoek en geanalyseerde data.

Kanttekening:

- Betaalbaarheid: Financieringsregelingen (subsidies, leningen, salderingsregeling etc.) kunnen wijzigen in de loop van de tijd. Daarnaast hebben invloeden van buitenaf, zoals energieprijzen, materiaalprijzen en belastingen rechtstreekse gevolgen op de betaalbaarheid van de transitie.

\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument

Dit voorstel behoort tot het programma 'Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing', subprogramma 'Duurzaamheid'. Deze 'TVW 2.0' volgt op het eerder vastgestelde visiedocument 'TVW 1.0'. Daarnaast volgen de TVW's op PALET, de regionale Parkstad Limburg Energie Transitie. De laatste versie, 'PALET 3.0', is vastgesteld in 2015.

\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties

- Financiën: In het kader van de regierol die de gemeente zich aanmeet zullen in 2024 informatieavonden worden georganiseerd waarvoor reeds budget in de begroting is opgenomen. Daarnaast vindt de transitie bottom-up plaats: Inwoners zullen zelf aan de slag gaan, de gemeente is slechts de regisseur. Voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed zal separaat besluitvorming en budgettering plaatsvinden.
- Juridisch: Geborgd in bijlage 6, 'Juridische verankering'.
- Organisatorische consequenties: De TVW en overkoepelend de totale verduurzamingsopgave vraagt om personele inzet. Het Rijk heeft aan gemeenten middelen ter beschikking gesteld voor de uitvoering van het nationale Klimaatakkoord. In Voerendaal zijn met deze gelden twee extra krachten aangetrokken die in het najaar van 2023 zijn gestart.

\ Bekendmaking, uitvoering en communicatie

De concept Transitievisie warmte 2.0 is, na goedkeuring van het college, op 7 september 2023 ter inzage gelegd, voor een periode van zes weken. Hierop zijn geen zienswijzen binnengekomen. Na vaststelling van de definitieve Transitievisie warmte 2.0 door de gemeenteraad zal deze worden gepubliceerd op Overheid.nl.

In 2024 zal de gemeente Voerendaal uitvoering gegeven aan het regisseurschap door een aantal informatieavonden te organiseren in de vier Burgerijen. Op deze avonden nodigt de gemeente inwoners en bedrijven uit om te worden geïnformeerd over het onderwerp en de ontwikkelingen, ideeën op te doen over hoe men zelf aan de slag kan

en hoe clusters gevormd kunnen worden om krachten te bundelen. Voor de avonden zal de gemeente ook externe partners uitnodigen.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL

namens dezen,
de secretaris,

C.J.H.M. Janssen

Dit document is elektronisch aangemaakt en elektronisch ondertekend.